

ಚೈತನ್ಯದೇವನ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ

ಆಂಗ್ಲಮೂಲ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಶೋಕಾನಂದ

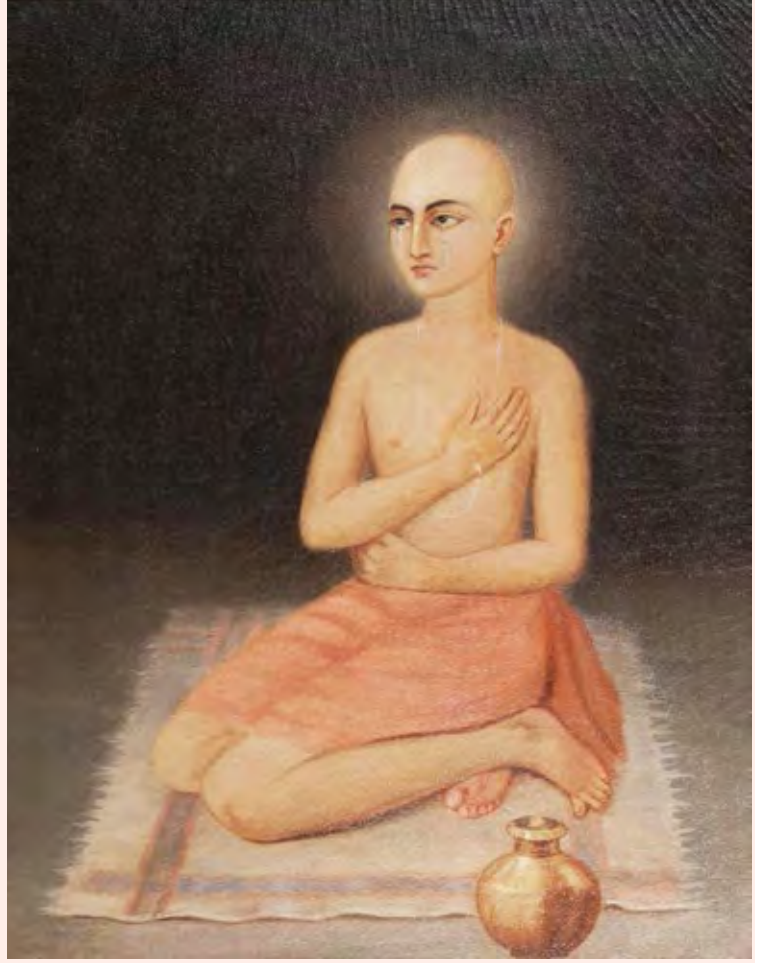
ಅನುವಾದ : ಡಾ. ಇ. ವಸಂತಕುಮಾರ್

ಸ್ವಾಮಿ ಅಶೋಕಾನಂದರು (೧೮೯೩-೧೯೬೯) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸಂಘದ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದರಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಅವರು, ೧೯೨೬-೧೯೩೧ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತ' ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಾಲವಾಗುವವರೆಗೆ, ಅಮೆರಿಕಾದ ಸಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರವಚನಕಾರರಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಮೆರಿಕಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರವಚನಗಳಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ವೇದಾಂತ ಕೇಸರಿ' ಆಂಗ್ಲ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦೧೫ರ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಈ ಲೇಖನದ ಅನುವಾದಕರು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಗ ೧

ಭಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಬಯಕೆ

ನಿಷ್ಕಾವಂತ ಭಕ್ತರ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ, ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ಹಗಲಿರುಳೂ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಅರಸುವರು. ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಜಪಿಸುವರು, ಅವನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವರು. ಅವರು ಕ್ರಿಸ್ತನ ಭಕ್ತನಾದರೆ ಅವನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುವರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆತ ಪ್ರಿಯತಮೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಯಸುತ್ತಾನೆ, ಅದನ್ನು ಪದೇಪದೇ ನೋಡುತ್ತ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಗೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವನು; ಪ್ರಿಯತಮೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುವನು. ಆದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಆಕಾರವಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಿದರೆ ಮಾತ್ರ, ಅಥವಾ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾವಂತ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀವು ಅವನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಭಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಸಾಧನೆ. ಆದರೆ ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಕ್ತರು ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ ಹಾಡುವರು, ನರ್ತಿಸುವರು, ಅವನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಆಲಂಕರಿಸುವರು. ಒಂದು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು, ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆಲಂಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು. ಪ್ರೀತಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹುಚ್ಚು, ಅಲ್ಲವೇ? ತಾಯಿಯಾದವಳು ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಡುವಳು. ಒಂದು ತುಂಡು ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅರ್ಥವಿದೆ? ತಾಯಿ ಹಾಗೆ ಯೋಚಿಸುವಳೇ? ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಚೂರು ಕಾಗದವನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಅವಳು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರೆ, ಅವಳು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತಿರುವೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಂದು

ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಯುವುದು. ತಾಯಿಯು ತಾನು ಒಂದು ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರಳು; ಆದರೂ ಅವಳು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿರುವುದು ಮಗುವನ್ನಲ್ಲ, ಅದರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಎಂದು ಅವಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಆದರೆ, ದೇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ನಿಜವೆಂದಲ್ಲ. ಏಕೆ? ಏಕೆಂದರೆ, ಮಗು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರದು; ಮಗು ಐದು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರದು. ಆದರೆ, ಭಕ್ತ ದೇವರ ಚಿತ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ದೇವರು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆ ಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು. ಅವನು ಮಹಾ ಆಸೆಬುರುಕ. ಅವನು ಆ ಮಾಲೆಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ವಿಗ್ರಹದ ಮುಂದೆ ಹಾಡುತ್ತಿರುವಿರಾ? ಅವನು ಬಂದು ಆ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಯಾವುದನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೋ, ಇದು ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತ!

ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತುವಾದ ಭಗವಂತನು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪ್ರೇಮದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸ್ಪಂದಿಸುವನು ಎಂದು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ನೀವು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮವಾಗಿ ಇರುವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ, ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತುವಾದ ಭಗವಂತ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇರುವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನದೇ ಆದ, ಕುದ್ರಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯದಿಂದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರೀತಿ ಹೊಮ್ಮುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವನು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತನಾದವನು ಮಧ್ಯಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಒಳಸೆಳೆದು, ಪ್ರಶಾಂತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಿತ್ರರೆ, ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಭಗವಂತನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಭಗವಂತನು ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಭಕ್ತನು ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸಲು, ಹಾಗೂ ಅವನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮದ ಆತ್ಮದಂತೆ ಅನುಭವಿಸಲು ಬಹಳ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ಎಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯ, ನೀವು ಹೇಳಿ! 'ಏಕೆ, ಹೊರಗಡೆ' ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಭಕ್ತ ದೇವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿದರೂ, ಆ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವುದು

ಅವನ ಒಳಗೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ 'ಹೊರಗಡೆ' ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಅಂತಃಶಿವದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇದೆ. 'ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮ ಹೊರಗಡೆ ಇದೆ' - ಈ ಅಪಭ್ರಂಶವನ್ನು ಎಂದೂ ನಂಬಬೇಡಿ! ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಅದು ಇರುವುದು? 'ನಾನು ಒಂದು ಮರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದರೆ, 'ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರವಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಷ್ಟೆ, ನೀವು ಇನ್ನೇನು ಹೇಳುವಿರಿ? ಅದು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅದರ ಅರಿವು ನಿಮಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದು. 'ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಒಂದು ಮರವಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ. 'ದೇವರು ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಇರುವನು' ಎಂಬುದೂ ಅಂತೆಯೇ ಅಸತ್ಯ. ನೀವು ಭಕ್ತರಾಗಿರಿ, ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರಿ - ನಡೆಯುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದು ಏಕೆ? ಆತ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವನು. ಅದನ್ನೇ ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು; ಆದರೆ ಅವನು ತಪ್ಪು ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವನು ಅಷ್ಟೆ. ತಾಯಿ ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳು; ತನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಳು. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವುದು ಅಲ್ಲಿ. ಭಕ್ತನು ಭಗವಂತನ ಇರವನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಿಸಲು ಬಯಸುವನು; ಆದುದರಿಂದ ತಾನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವನು. ಭಗವಂತನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ, ಹೃದಯ ಒಡೆದುಹೋದಂತೆ ಭಯಭೀತನಾಗುವನು.

ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಾನು ಭಾರತದ ಸಂತಶ್ರೇಷ್ಠನೊಬ್ಬನ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆತನು (ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯ) ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿರುವವೆಂದರೆ, ಅವು ವೇದಗಳಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿವೆ. ಅವನ ಒಂದು ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

ಯುಗಾಯಿತಂ ನಿಮೇಷೇಣ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತಮ್ |

ಶೂನ್ಯಾಯಿತಂ ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ ಗೋವಿಂದವಿರಹೇಣ ಮೇ ||

'ನಾನು ಭಗವಂತನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದಾಗ, ಕ್ಷಣವೊಂದು ಯುಗವಾದಂತೆ ತೋರುವುದು, ಮಳೆಯ ಮೋಡ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಶ್ರುಜಲವನ್ನು ಸುರಿಸಲಾರಂಭಿಸುವುವು, ಎಲ್ಲವೂ ಕಳೆದು ಹೋದಂತೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಶೂನ್ಯವಾದಂತೆ ಕಾಣುವುದು.' ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಪ್ರವಿರ ಸೂರ್ಯನೂ ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಆವೃತವಾದಂತಾಗಿ, ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬೆಳಕು ಮಾಯವಾದಂತೆ ಕಾಣುವುದು ಎಂದು ನಾನು ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂತಹ ದುಃಖವು ಭಕ್ತನ ಹೃದಯವನ್ನು ಆವರಿಸುವುದು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವನು ತನ್ನ ಹೃದಯವೇದನೆಯ

ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡುವಿರಿ. ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಬರುವುದು, ಅವನ ಮುಖ ಆನಂದದಿಂದ ಬೆಳಗುವುದು.

ಇದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವಿದೆ: ಮಾನವ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂಲಕ. ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಅವಸ್ಥೆಯಂತೆ ತೋರುವುದು. ಆದರೆ, ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ, ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ, ಮಾನವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ಕಾಣುವವು. ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೆಂದರೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಂತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರೀತಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯವಲಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು. ನೀವು ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಅದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಫಲತೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು; ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ಇದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಆದರೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ.

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು: 'ಅದರಿಂದ ನನಗೇನು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು?' ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಏನು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು? ಪ್ರೀತಿಸುವವರನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡಿ. ಅವರು ನಿಮ್ಮೆಡೆ ಮರುಕದಿಂದ ನೋಡುವರು. ಬಹುತೇಕ ಹಣ, ಕೀರ್ತಿ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾನವ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೊಡನೆಯಾದರೂ ಐಕ್ಯತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವನು. ಅದು ಪ್ರೀತಿ. ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಮರಣ; ಐಕ್ಯತೆ ಜೀವನ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಸಂಘಜೀವಿ. ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬರೂ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವರು, ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ನಾಯಿ; ಪ್ರೀತಿಸಲು ಏನಾದರೊಂದು ವಸ್ತು. ಮತ್ತೊಂದರೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ, ತನ್ನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ವದ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದುವುದರ ಸಂಕೇತ. ಇದೇ ಉತ್ತರ: ಪ್ರೀತಿಯ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪ್ರೀತಿ. ಅದೇ ಅದರ ಗುರಿ.

ನೀವು ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕಿದ್ದರೆ, ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೆ ಸತ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೂ ಹೌದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ತಾತ್ವಿಕ, ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನೀವು ಕೂಡಲೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಭಾವ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನಂತ; ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಅನಂತ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದರೊಂದಿಗೂ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ, 'ಹೌದು, ಅದು ಸರಿ, ಅದೇ ಸತ್ಯ' ಎಂಬುದಾಗಿ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ನಾವು ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಅದ್ವೈತದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ತರ್ಕದ ಭಾಷೆ - ಈ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ತಾರ್ಕಿಕ ಭಾಷೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಸತ್ಯವನ್ನರಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅದೇ ಸತ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಹೃದಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿವರಿಸಿದರೂ ಅದು ಅದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಒಂದೇ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು.

ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ? ನಾನು ಆಗಲೇ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ, ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಲಾಷೆಗಳು ಭಗವಂತನ ಮೇಲಣ ನಿಜವಾದ ಬಯಕೆಯ ಸುಳ್ಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಈ ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಆಸೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡುವವು. ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾವನೆಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಮಿಳಿತವಾಗಿ, ಒಗ್ಗೂಡಿ ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಾಗುವುದು. ಈ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಾಕುಲತೆ, ಹಲವು ಇಂದ್ರಿಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚದುರಿಹೋದಾಗ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಷದ ಕೋಡಿಯಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ನಾವು ಆ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ಬಲವಾದ, ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ, ಮಧುರ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಸಂಪನ್ನವಾದ ನದಿಯಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಯಾರು ಭಗವದ್ವ್ಯಾಕುಲತೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಆಗುವುದು ಹಾಗೆಯೇ: ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬದುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹುಡುಕಾಟ - ಈ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಈಡೇರುವುದು, ನಾವು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದರ ಆಕರವಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅನಂತ ಪ್ರೀತಿ, ಅನಂತ ಜೀವನ, ಅನಂತ ಶಕ್ತಿ, ಅನಂತ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಅನಂತ ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಅನಂತ ಶಾಂತಿ, ಅನಂತ ಸಮನ್ವಯ ಎಲ್ಲದರ ಮೂಲ ಅವನೇ. ಹೌದು, ಅವನೇ ಸರ್ವಸ್ವ.

ಯಾವಾಗ ಒಬ್ಬ ಇಂತಹ ಹೃದಯದ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಯಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಮುಂದಿನ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವಷ್ಟೆ. ಆತನಾಗಲಿ ಆಕೆಯಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಆ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಇದ್ದರೆ, ನೀವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ದೇಹ ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ತಿನ್ನಿ, ಬಿಡಿ, ನಿದ್ರಿಸಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡಿ, ನೀವು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ರೂಢಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಅದರ ಕ್ರಮದಂತೆಯೇ ಮಾಡ

ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಹಿಂದೆ ಕಂಡು ಕೇಳಿರುವ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೋರಾಟವೇಕೆ? ಏಕೆಂದರೆ, ಸ್ಥೂಲರೂಪದ ಬೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ ಅದು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗೆದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರವಹಿಸದಿದ್ದರೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದ ಬೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತೆ ಎದುರಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದು. ಉತ್ತಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ನಾಗುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಇದು ಹೇಗಾಯಿತೆಂದು ನೀವು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವಿರಿ. ಬಹುಶಃ ಅಜಾಗರೂಕತೆ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿರಬೇಕು. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದ ಆಸೆಗಳನ್ನೇ ನೀವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿರುವಿರಿ; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ. ನೀವು ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಿರಿ, ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವಿರಿ; ಆದರೂ ಬಹುಶಃ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಬೇರುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ನಂತರ ಅವುಗಳಿಂದ ಮೊಳಕೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ. ನೀವೀಗ ಆ ಮೊಳಕೆಗಳನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಯಸುವಿರಿ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣುವನು. ನೀವು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ, ನಿಮಗೆ ಅಂತರ್ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆವೇಗದಿಂದ ನೀವು ಹೆದರುವಿರಿ. ನೀವು ಅವನನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆರಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಅಂತಹವರು ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂತೆ ಇರಲಾರರು.

ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನ ದೃಷ್ಟಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಕೊನೆಯಲ್ಲುಳಿದ ಸಾಂತತೆಯ ಶೇಷ ಅವರ ಆತ್ಮದಿಂದ ಮಾಯವಾಗುವುದು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯ ಉನ್ನತಾವಸ್ಥೆ, ಬುದ್ಧಿಯ ಅವಸಾನ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಂತತೆಯ ಚಿಹ್ನೆ; ಆತ್ಮದ ಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲ. ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆತ್ಮ. ಆತ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಮಾನವ ಆತ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಆತ್ಮನಿಂದ ಆತ್ಮನ ಪೂಜೆ. ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ, ಅದು. ಸಹಜವಾಗಿ, ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವರು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವರು. ಅಂತಹವರನ್ನು ನಾವು ನೋಡುವುದು ಅಪರೂಪ. ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದರೆ, ನಮಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವರು ಮೂರ್ಖರಂತೆ ಅಥವಾ ಕೋಡಂಗಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯಾರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾವು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆವು? ದೇವರನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಮಾತ್ರ ಅಂತಹವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲರು. ಕೆಲವರನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯುವೆವು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿ

ದಂತೆ, ಅವರು ಮಾನವರ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇರುವರು. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಅವರನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರೆವು. ಅದೇನಾದರೂ ಇರಲಿ, ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಭಾಗ ೨

ನಾವು ಏನನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು?

ನಾವು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ಐದು ಎಂದು ಚೈತನ್ಯ ಹೇಳಿದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವನು ಮೂರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಬೋಧಿಸುವವರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾದುದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಿಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವೇ ದಯಾ, ನಾಮೇ ರುಚಿ, ವೈಷ್ಣವ ಸೇವಾ - ಈ ಮೂರನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಚೈತನ್ಯ ಹೇಳಿದೆ.

‘ಜೀವೇ ದಯಾ’ ಎಂದರೇನು? ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕಂಪ. ಅನುಕಂಪವಿರಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಠಿಣಗೊಳಿಸಬೇಡಿ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯವನೋ ಕೆಟ್ಟವನೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡಬೇಡಿ; ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ದಯೆ ಇರಲಿ. ಯೋಚಿಸಿ, ದಯೆ ಎಂಬುದು ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಪೊಳ್ಳು ಭಾವನೆಯಲ್ಲ. ದಯೆಯುಳ್ಳ ವೈದ್ಯನು ರೋಗಿ ಬಂದಾಗ, ತಕ್ಷಣ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಶೀಷೆಯಿಂದ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಸುರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ನಿಧಾನವಾಗಿ, ರೋಗಿಯ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಸರಿಯಾದ ಔಷಧವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಅವನ ದಯೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಅವನ ಅನುಕಂಪ ನೈಜವಾದುದಾದರೆ, ಅದು ರೋಗಿಯ ಮನದಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು.

ಎರಡನೆಯದು, ‘ನಾಮೇ ರುಚಿ.’ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಜಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಮಗುಣ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಯಕೆಯಾಗುವುದು. ಮೂರನೆಯ ಸಾಧನೆ - ‘ವೈಷ್ಣವ ಸೇವಾ.’ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರ ಸೇವೆ. ಚೈತನ್ಯ ತಿಳಿಸಿದ: ಈ ಮೂರು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಹೃದಯ ಶುದ್ಧವಾಗುವುದು, ಮನಸ್ಸು ಸ್ತಬ್ಧವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತವಾದ ಅನಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಒಳಗಡೆ ಮಡುಗಟ್ಟುವುದು. ಅನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಅನುಭವವಾಗುವುದು.

ಚೈತನ್ಯನು ಐದು ಸಾಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಈ ಮೂರು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, 'ಸತ್ಸಂಗ, ಕೃಷ್ಣಸೇವಾ, ಪ್ರತಿಮಾ, ಭಾಗವತಶ್ರವಣ, ವ್ರಜೇ ವಾಸ್ - ಪಂಚ ಸಾಧನಾ ಪ್ರಧಾನ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇವೇ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಐದು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳು.

ಅವು ಏನು? **ಸತ್ಸಂಗ:** ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸ. ಸಜ್ಜನರು ಯಾರು? ಯಾರು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರಲ್ಲವೋ ಅವರು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ರಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯತನವನ್ನು ನೀವು ದೂರದಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಮೆಚ್ಚಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀವು ಅವರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕತೆಯನ್ನು ಅವರ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕತೆ ಬಲಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಅಪಾಯವಿದೆ. ನೀವು ಅಜಾಗರೂಕರಾಗುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

'ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರಲ್ಲದ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ?' ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ, ಅವರು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡ ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಸಂಸಾರದ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು, ಪ್ರಪಂಚದ ವಿದ್ಯ ಮಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಸೇರುವುದು. ಅವರು ಯಾವಾಗ ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರೋ ಆಗ ನೀವು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬೇಕು. ಅವರು ನಿಮಗಿಂತ ಉತ್ತಮರಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಗ ಅಂತಹವರ ಒಡನಾಟ ಉತ್ಸಾಹಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು. ಯಾರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅವರು ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕರಾಗಿರುವರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗೆಗೂ ನಿಜ. ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಮೌನದ ಮಾರ್ಗ. ನೀವು ಅಂತರ್ಮುಖಿಗಳಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಆದರೆ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಇದೆ - ನೀವು ಭಕ್ತರ ಸಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಮಟ್ಟದವರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದು. ಭಕ್ತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷ. ನೀವು ಅವರೊಡನೆ ಬೆರೆಯಬಹುದು, ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು, ಅವನ ಗುಣ ರೂಪ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡುವುದು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಒಳಗಾದರೆ,

ನೀವು ಕೂಡಲೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹರಟುವಿರಿ. ಅದು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ, ನಿಮಗೆ ನಿಕಟವಾದವರೊಡನೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಕಟವಾಗುವುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಇದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ನಿಜ. ಅದನ್ನು ಸತ್ಸಂಗ, ಒಳ್ಳೆಯವರ ಒಡನಾಟ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರವಚನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಒಳ್ಳೆಯವರು ಎಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದವರು ಮತ್ತು ಯಾರ ಒಡನಾಟದಿಂದ ನಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಭಕ್ತಿ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವರು. ನಮಗೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಆನಂದದ ಸವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಒಮ್ಮೆ ಆ ಆನಂದದ ಸವಿ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷಗಳೂ ಸಪ್ತೆಯಾಗುತ್ತವೆ; ಅವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ನಿಸ್ಸಾರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ನಾವು ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊದಲು ನಾವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆನಂದದ ಸವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನ ಮೂಲಕ. ನಿಮಗೆ ಅದು ದೊರೆತಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ನೀವು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ಕ್ರಮೇಣ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಿರಿ. ಒಮ್ಮೆ ಅದು ಉಂಟಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೀವು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರಿ. ಸತ್ಸಂಗದ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಷಯಗಳು, ಕೆಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

ನಂತರ ಬರುವುದೇ 'ಕೃಷ್ಣ ಸೇವಾ.' ಎಂದರೆ, ದೇವರ ಪೂಜೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ನಂಬುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹೆಸರುಗಳಿವೆ: ಒಂದನೆಯದು ಪ್ರತೀಕ; ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆ. ಪ್ರತೀಕ ಎಂದರೆ ದೇವರ ಚಿಹ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸೂರ್ಯ ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆ. ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ, ಜೀವದಾತ ಮುಂತಾಗಿ. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದೇವರೆಂದೇ ಧ್ಯಾನಿಸಬಹುದು - ಸೂರ್ಯನೆಂದಲ್ಲ. ನೀವು ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವಾಗ ಅದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಿರೋ ಹಾಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದರ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಂತರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ, ಅದು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುತ್ತದೆ.

(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ)